

ŠKOFIJSKI LIST

50.

Novo navodilo za „Promemoria“.

Iz dekanije R. sem za spomenico o priliki kanonične vizitacije in birmovanja dobil nov, sedanjim vojnim razmeram primeren načrt. Ugaja mi in ugajal bo gotovo vsem gospodom. Zato ga odobrim in gospodom namesto dosedanjega predložim za uporabo. Ta načrt velja za vso škofijo do preklica.

Navodilo.

Navodilo, kako naj bi se sestavila spomenica za vizitacijo v sedanjem vojnem času. Predvsem naj bi bila verna slika vpliva, ki ga ima vojska na vsestransko življenje naših vernikov, pokaže naj sadove, ki jih sedaj rodi naše prejšnje marljivo delo, pokaže naj zlokobne rane, ki se morajo zaceliti, ter usodne nevarnosti, ki se bodo morale preprečiti. Pri izdelavi promemorije naj bi imeli pred očmi ta-le vprašanja:

I. Kako vpliva v župniji vojska na mladino? — a) Ali se je mogel vršiti v šoli verski pouk? Ali je zaradi delavskih moči verski pouk zelo trpel? Ali so se otroci navajali prav sedaj k pogostemu prejemu sv. zakramentov, da Bog dopolni po moči sv. zakramentov, česar mi nismo mogli? Ali so se negovali otroški vrtci? Ali so imeli otroci kake skupne vojne pobožnosti? — b) Ker ponavljavne šole po več župnijah ni bilo, ali se je dovolj skrbelo za odraščajoče dečke in deklice do 14. leta? Ali so se zbrali vsaj k velikonočnemu izpraševanju? V koliko je vplivala odsotnost očetov na trmoglavost teh otrok? Ali veljajo skoroda splošne tožbe tudi za našo župnijo? — c) Odraščajoči fantiči od 14. do 17. leta so bili »ta veliki fantje«. V koliko je v župniji upravičena splošna tožba o podivjanosti te mladine? Koliko so izdali oblastveni ukrepi zoper pretečo podivjanost? Koliko je teh fantičev v Marijini družbi, in kako ta uspeva? Kolikokrat prejemajo svete zakramente? — č) Kakšno je bilo življenje deklet? Ali se je izkazalo, da sramežljivost deklet temelji na trdnih tleh, ali

je morda njihovo vedenje samo neki zunanji decorum? Ali so bile v kakih posebnih in nevarnih zvezah z vojaki na bojišču? Kako so se obnesle Marijine družbe za dekleta? Koliko je članic? Ali so v teh dnevih poizkušnje izpolnile upe, ki smo jih stavili vanje? Kakšen je prejem sv. zakramentov pri deklicah?

II. Kako vpliva vojska na družinsko življenje? — Koliko je bilo vpoklicanih vojakov? Kako so prestale preizkušnje zapuščene žene? Kako vdove? Koliko je vdov? Kaj je s poukom mater? Kako so se udeleževale žene verskega življenja, molitve, sv. zakramentov, domačih pobožnosti? Ali se opaža pri njih kaka nezvestoba? Ali se vidi, da je po dolgi ločitvi med zakonci ljubezen omrznila ali se je utrdila? Ali se opaža morda evitatio prolis, kadar prihajajo možje na dopust? Koliko so žene same zmogle pri vzgoji otrok? Kakšne razmere so med nevestami in starimi pri hišah sedaj, ko ni gospodarjev doma? Koliko štejejo ženska Marijina družba, III. red, pobožna družba sv. Družine? Kakšne sadove rode sedaj?

III. Kakšne so splošne posledice vojske, ki se čutijo že sedaj? Ali verniki omahujejo v veri? Ali so zelo obupani? Ali stanovitno molijo ali so morda že popustili molitev? Ali se udeležujejo z vnemo sv. zakramentov, službe božje in vojnih pobožnosti? Koliko je bilo prej letno sv. obhajil in koliko jih je sedaj? Ali morda verniki godrnjajo zoper Boga? Ali kolnejo vojsko in Boga? Ali se opaža kljub vojski kako posebno lahkoživje v župniji? Ali se je kaj dobro omejil alkoholizem? Ali so izginili popolnoma plesi?

IV. Kaj so delali duhovniki ob vojski za blagor ljudstva? Kako so pripravljali vpoklicance za odhod? Ali so prejeli sv. zakramente? Kako so ž njimi v zvezi na bojiščih? Kako zanje skrbe ob dopustih? Kaj so storili za zapuščene žene? Kako skrbe za vdove? Ali so v njih brambo in ohranitev vpeljane v župniji kake družbe,

ženska Marijina družba? H kakšnim pobožnostim so jih navajali? Kako so jim pomagali s svetom in poukom pri gospodarstvu? Kaj so storili za njihove otroke in s kakim uspehom? Kaj so storili za blagor vojaštva in države? Kaj za aprovizacijo? Kaj za ujetnike, begunce, invalide?

V. Kako so se verniki udeleževali karitativnega dela? Za javnost: pri vojnih posojilih, za begunce, invalide, bolnike, vdove in sirote? Kaj so storili zoper bedo v župniji? Ali so revnejši radi pomagali pri delu in bogatejši stali ob strani revežem? Ali se je pokazala kaka posebna nevoščljivost zaradi državnih podpor? Kako so gledali splošno bedo trgovci? Ali so v župniji oderuhi, ki so obogateli ob vojski? Ali so kateri kopičili živila na škodo drugih? Kako je občina skrbela za revnejše sloje? Ali so si občinski možje utrdili svoje stališče po dobroti ali nasprotno? Kaj so storila naša društva za polajšanje bede?

VI. Kakšen vpliv opažamo pri vojaki, ki prihajajo domu kot invalidi ali superarbitranci? Ali so po starem verni ali indiferentnejši? Ali se udeležujejo službe božje in sv. zakramentov? Ali prinašajo seboj neosnovane predsodke zoper Cerkev, duhovščino? Ali so fantje čisti in možje zvesti? Ali so navezani na duhovnike, ali so se jim odtujili in jih ni več blizu?

VII. Ali je bilo tuje vojaštvo nastanjeno v župniji? Ali so še vojaške bolnišnice? Ali je večje število sovražnih ujetnikov? Kakšen vpliv se kaže? Ali je vojaštvo bilo vsiljivo, ali morda ženstvo nesramežljivo? Ali so se sklepala kaka znanja med domačimi dekleti in temi tujci? Ali so imeli kaka shajališča? Ali so kake vidne posledice? Ali se morda čuje o spolnih boleznih?

VIII. Kaj so delali v tem času stari domači nasprotniki? Ali so se po vojski kaj poboljšali? Ali so morda postali še zahrbtnejši in strupenejši? Ali so hujskali doma ostale in dopustnike zoper Cerkev, papeža, škofa in duhovnike? Ali

so posebno izrabljali splošno nezadovoljnost? Ali se je zaupanje vernikov napram duhovnikom utrdilo ali omajalo? Ako se je omajalo, kje bi bilo iskati vzrokov?

IX. Česa se posebno bojimo za prihodnost kmalu po vojski? Ali upamo, da bodo prišli naši vojaki, v kolikor jih poznamo, verni domu? Ali se bo po njih širila nemoralnost, ki so je gotovo mnogo videli? Ali upamo, da bodo po vojski ostala dekleta poštena, ali mislimo, da bodo le presilno iskale ženinov? — Kakšne upe ali bojazni imamo za politiško življenje? Ali se morda že sedaj govori, da bodo ljudje volili z liberalci? Kako bodo naši ljudje izšli iz boja v gospodarskem oziru, ali bodo preveč oslabil ali bodo morda dobili več veselja do domačega gospodarstva, ker so se rešili morečih dolgov? Ali se je bati kakega posebnega izseljevanja? Ali se kaj kaže vpliv razcepljenosti v S. L. S.? Kakšno je mnenje domače duhovščine o tem razporu?

X. Kaj je z našim izobraževalnim delom? Ali se je kaj ohranilo? Ali bo mogoče na stari podlagi zopet začeti? Ali bo mogoče zopet oživiti „Orle“ in izobraževalna društva? — Ali bo mogoče kmalu po vojski prirediti v župniji sv. misijon? Ali bo mogoče poživiti mladeniške Marijine družbe? Ali se bo dala vpeljati družba „apostolatus virorum“? — Ali so se zabeležili vsi važnejši dogodki za časa vojske v župnijsko kroniko, ki bo za presojo sedanjih razmer v nekaj letih tako velikega pomena?

Ako odgovorimo na stavljena vprašanja, smo opisali sedanje cerkveno, družabno in politiško-gospodarsko življenje v župniji in bo ta spomenica velevažen kulturno-zgodovinski dokument za župnijo. Kakšna pa je uprava cerkvene in nadarbinskega premoženja ter vodstvo pisarne, bo pokazala itak vizitacija sama, ki duhovnikom v težkem delu za Boga in verno ljudstvo prinese obilo tolažbe in izpodbude.

† Anton Bonaventura.

Kolkovna prostost matičnih izpiskov,

ki se izdajajo v dosego oskrbnine ostalim po vojaških osebah.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko sporoča z dopisom z dne 16. marca 1917, št. 8252, semkaj:

Das k. k. Finanzministerium hat mit der Note vom 14. Februar 1917, Zl. 89.174 ex 1914,

dem k. k. Ministerium für Landesverteidigung mitgeteilt, daß die zur Erlangung von Witwen- und Waisenversorgungsgenüssen nach Militärpersonen notwendigen Geburts- oder Tauf-

scheine und sonstige Matrikenscheine unter Beobachtung der Vorschrift des Punktes 5 der Vorerinnerungen zum Tarife des Gebührengesetzes vom 9. Februar 1850, R.-G.-Bl. Nr. 50., (Ersichtlichmachung des Zweckes, welchem die Urkunde zu dienen hat, an der Stelle des Stempelzeichens) die bedingte Stempelfreiheit nach T. P. 117, lit. m, beziehungsweise lit. n des Gebührengesetzes, genießen, je nachdem sie von amstwegen abverlangt oder den Hinterbliebenen selbst zwecks Geltendmachung ihres Anspruches

auf die Versorgungsgenüsse ausgefolgt werden. Doch sind diese stempelfrei ausgefolgten Zeugnisse von der Behörde einzuziehen und den Akten beizulegen.

Hievon wird das hochwürdigste fürstbischöfliche Ordinariat über Erlaß des k. k. Ministeriums des Innern vom 23. Februar 1917, Zl. 8851, mit dem Ersuchen in Kenntnis gesetzt, die hochwürdigsten Pfarrämter als Matrikenführungen entsprechend zu verständigen.

O čemer se čč. župni uradi s tem obveščajo.

52.

Kolkovna prostost družinskih pol za vojaške vdove in sirote.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko sporoča z dopisom z dne 6. aprila 1917, št. 10.013, semkaj:

Über eine Anfrage, ob es gestattet sei, daß die Pfarrämter alle in die Rubriken 8 und 9 der Nachweisung Formular A über versorgungsberechtigte Hinterbliebene nach Militärpersonen aufzunehmenden Kinder auf einem Familienauskunftsbogen verzeichnen, hat das k. k. Ministerium des Innern im Nachhange zu seinem mit h. o. Note vom 16. März 1917, Zl. 8252, dorthin mitgeteilten Erlasse vom 23. Februar 1917, Zl. 8851, eröffnet, daß ein solcher Vorgang

keinem Anstande unterliegt, wenn auf diesem Auskunftsbogen die Unterscheidung der ehelichen und unehelichen Kinder zum Ausdrucke gebracht wird.

Hievon wird das hochwürdigste fürstbischöfliche Ordinariat über Erlaß des eingangs genannten Ministeriums vom 15. März 1917, Zl. 11.423, mit dem Ersuchen in Kenntnis gesetzt, die hochwürdigsten Pfarrämter als Matrikenführungen entsprechend zu verständigen.

O čemer se čč. župni uradi s tem obveščajo.

53.

Poljsko delo.

C. in kr. 15. korno poveljstvo, vojna pošta 375, sporoča z dopisom z dne 27. marca 1917, št. 83/17 semkaj:

Hatten schon die Anbauarbeiten in den früheren Kriegsjahren für die Verpflegung der Armee und des Hinterlandes eine große Bedeutung, so kommt diese den diesjährigen Anbauarbeiten im höchsten Maße zu.

Es ist daher jedes Staatsbürgers wichtigste Pflicht, dafür zu sorgen und mitzuhelfen, daß kein Stück anbaufähigen Bodens un bebaut liegen

bleibe und daß die Arbeiten auf das gewissenhafteste und sorgfältigste vollzogen werden.

Da die Geistlichkeit durch ihren Einfluß auf die Bevölkerung hiezu viel beitragen kann, bitte ich die Seelsorger aufzufordern, die hohe Bedeutung des Anbaues in den Gotteshäusern anlässlich der Sonntagspredigten zu erklären.

O tem se čč. župni uradi obveščajo z naročilom, naj na prižnici vernike spodbujajo, da bodo čim najboljše izkoristili svoja polja, vrtove in zemljišča sploh.

54.

Nedeljsko delo.

Vsled velike sile se v smislu dopisov c. kr. ministrstva za bogočastje in uk z dne 30. marca 1917, št. 8271, in c. kr. deželne vlade za Kranjsko z dne 30. marca 1917, št. 9278, dovoli, da smejo

verniki ob nedeljah in zapovedanih praznikih po dokončani božji službi delati na polju; zlasti naj bi lastniki vprežne živine pomagali svojim sosedom in sovaščanom pri oranju itd.

Oddaja žita v zavodu za promet z žitom.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko sporoča z dopisom z dne 17. marca 1917, št. 7433, semkaj:

Wie dem hochwürdigen fürstbischöflichen Ordinariate bekannt ist, haben nach der kaiserlichen Verordnung vom 11. Juni 1916, R.-G.-Bl. Nr. 176, die Landwirte sämtliche über den zulässigen Eigenverbrauch erübrigenden Überschüsse an Getreide, Mahlprodukten und Hülsenfrüchten an die Kriegsgetreideverkehrsanstalt abzuliefern, welche dieselben nach den Weisungen der politischen Behörden der allgemeinen Versorgung zuzuführen hat. In Ausführung dieser gesetzlichen Bestimmung haben im vergangenen Herbste die politischen Bezirksbehörden über Auftrag der Landesregierung in den einzelnen Gemeinden Aufbringungskontingente ausgeschrieben und die Besitzer verpflichtet, ihre Überschüsse an Getreide, Mahlprodukten und Hülsenfrüchten abzuliefern. In vielen Gemeinden sind die Besitzer ihrer Verpflichtung bereitwillig nachgekommen, in vielen Gemeinden haben jedoch die Besitzer der fraglichen Aktion einen gewissen Widerstand entgegengesetzt, welcher

den ganzen Getreideaufbringungsdiens recht bedenklich ins Stocken geraten ließ.

Da die restlose Aufbringung aller verfügbaren Überschüsse an Getreide, Mahlprodukten und Hülsenfrüchten im eminenten gesamtstaatlichen Interesse gelegen ist, und es deshalb absolut notwendig ist, daß die Landwirte der Abgabepflicht voll und ganz nachkommen, sehe ich mich in Verfolg des Erlasses des k. k. Amtes für Volksernährung vom 25. Februar l. J., Zl. I-1070, genötigt, an das hochwürdige fürstbischöfliche Ordinariat mit der Bitte heranzutreten, sämtliche Pfarrämter auf die große Wichtigkeit des Aufbringungsdienstes aufmerksam zu machen und sie anzuweisen, die in diesem Belange getroffenen Maßnahmen der berufenen staatlichen Behörden durch ihren Einfluß werktätig zu unterstützen und sich jeder Einflußnahme zu enthalten, welche geeignet wäre, den Ernährungsdienst zu erschweren.

Čč. gg. duhovniki se na ta dopis opozarjajo z naročilom, naj vplivajo, da se bo zaukazana oddaja izvršila mirno in redno v prospeh splošne blaginje.

Vinkuliranje zadolžnic V. vojnega posojila.

C. kr. deželno predsedništvo za Kranjsko sporoča z dopisom z dne 15. t. m., št. 1828/mob., semkaj:

Mit Beziehung auf die h. o. Verständigungen vom 15. März und 26. Juli 1915, Z. Z. 1765/Mob. und 5573/Mob., wird das hochwürdige fb. Ordinariat über Anlaß des k. k. Finanzministeriums vom 4. April l. J., Zl. 20.476, aufmerksam gemacht, daß die Vinkulierung von Titres der fünften österreichischen Kriegsanleihe, und zwar sowohl der Schuldverschreibungen der 40jährigen 5½% amortisablen Staatsanleihe als der 5½% am 1. Juni 1922 rückzahlbaren Staatsschatzscheine nach Analogie des für die früheren Kriegsanleihen vorgesehenen Vorganges gleichfalls schon auf Grund der Interimsscheine dieser Kriegsanleihe bewirkt werden kann.

Da zur Vermeidung der Herstellung und Ausgabe einer unnötig großen Anzahl von Überbringer-Obligationen und zur Erleichterung der Ausgabe von Überbringer-Obligationen, insbesondere aber zur Erzielung einer durch die

außerordentlichen Verhältnisse gebotenen tunlichsten Ersparung an Papier, Druckmaterial und Arbeit großer Wert darauf gelegt wird, daß auch hinsichtlich der fünften österreichischen Kriegsanleihe derartige Vinkulierungen in weitestgehendem Ausmaße, und zwar tunlichst schon auf Grund der Interimsscheine vorgenommen werden, wird das hochwürdige fürstbischöfliche Ordinariat ersucht, die in Betracht kommenden Kirchen- und kirchlichen Stiftungsverwaltungen, welche die Vinkulierung der von ihnen gezeichneten fünften österreichischen Kriegsanleihe in Aussicht nehmen oder nach den bestehenden Vorschriften hiezu verpflichtet sind, ehestens anweisen zu wollen, um die Vinkulierung auf Grund der Interimsscheine einzuschreiten, bezw. die Zeichnungsstellen zur Einsendung der Interimsscheine zwecks Ausstellung vinkulierter Effekten zu veranlassen.

Čč. župnim uradom se vsled tega naroča, naj vinkuliranje zadolžnic 5. vojnega posojila po začasnih listih oskrbe.

57.

Olivno olje za razsvetljavo.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko sporoča z dopisom z dne 1. marca 1917, št. 6791, semkaj:

Die Bewirtschaftung aller pflanzlichen und tierischen Öle und Fette, mit Ausnahme von Butter und Schweinfett sowie von Knochenfett, obliegt nach den Bestimmungen der Ministerialverordnung vom 8. April 1916, R.-G.-Bl. Nr. 94, dem Kriegsverbande der Öl- und Fettindustrie in Wien, der gemäß § 2 der zitierten Verordnung die Erzeugung den Vertrieb und den Verbrauch zu regeln hat. Laut Mitteilung des k. k. Handelsministeriums kann der Verbrauch von Speise-

oder technischen Olivenöl für Beleuchtungszwecke nicht als zulässig angesehen werden; hingegen würde der genannte Kriegsverband für andere Kultuszwecke (Ölungen, Salbungen u. dgl.) Olivenöl, dessen Menge ja kaum eine nennenswerte Rolle spielen kann, zur Verfügung stellen. Als Beleuchtungsmaterial für kirchliche Zwecke werden seitens des Kriegsverbandes Paraffinpatronen empfohlen.

O čemer se častiti župni uradi s tem obveščajo.

58.

De novissima Ritualis Romani typica editio.

(Dalje.)

12. Si uni tantum infirmo S. Communio ministranda sit, »Misereatur et Indulgentiam« dicuntur in singulari (l. c., n. 14. pag. 80). Excipitur casus (ex S. R. C. Decreto 16. Nov. 1906, n. 4193) quo infirmus communicet infra Missam penes ipsum celebratam.

13. Tempore paschali et per octavam Corporis Christi, sacerdos, quum redierit ad Ecclesiam et Sacramentum super altare posuerit ac adoraverit, tum V. »Panem de coelo«, tum R. »Omne delectamentum« addet »Alleluia« (l. c., n. 21. pag. 81).

14. Post Communionem infirmorum Oratio »Deus, qui nobis«, quae quovis anni tempore nunquam varianda est, brevi conclusione »Qui vivis et regnas in saecula saeculorum« concludi debet (l. c.).

15. Praescriptiones de Sacra Communione promiscuo ritu suscipienda, iuxta Constitutionem Apostolicam »Tradita ab antiquis« diei 14. Septem. 1912 invenies in priori Appendice (pag. 11*). Eae hic, brevitatis gratia, omittuntur, quum apud nos nunquam, vel saltem rarissime, ad eas sit recurendum.

De extrema Unctione. — 16. Ex Decreto S. Congregationis S. Officii 25. Apr. 1906 in casu verae necessitatis sufficit forma: »Per istam sanctam Unctionem indulgeat tibi Dominus, quidquid deliquisti. Amen.« (Tit. V, c. 1. n. 20. pag. 85)

17. Mutationes generis faciendae in precibus, quae Extremae Unctionis administrationem sequuntur, in ipsis precibus, intra parentheses, adnotantur (Tit. cit., c. 2. n. 12. pag. 88).

De cura infirmorum, de animae commendatione, etc. — 18. Intra parentheses eodem modo adnotantur mutationes generis in orationibus,

quae dicendae proponuntur in infirmorum visitatione (Tit. cit., c. 4. n. 20. pag. 103. et n. 23. pag. 105 et seq.), in animae commendatione (ibid. c. 7. n. 3. pag. 115. n. 4. pag. 116. n. 6. pag. 126. n. 7. pag. 129), post expirationem (ibid. c. 8. n. 3. pag. 131).

19. In Ordine autem commendationis animae hae additiones dignae sunt notatu:

a) In Oratione »Proficiscere«, post verba »qui in te effusus est« In nomine gloriosae et Sanctae Dei Genitricis Virginis Mariae (pag. 116);

b) in Oratione »Commendo te«, post verba »te complexus adstringat« S. Dei Genitrix Maria suos benigna oculos ad te convertat (pag. 117);

c) post Orationem »Delicta iuventutis«.

Oratio.

»Clementissima Virgo Dei Genitrix Maria, moerentium piissima consolatrix, famuli (vel famulae) huius N. spiritum Filio commendet, ut hoc materno interventu terrores mortis non timeat; sed desideratam coelestis patriae mansionem, ea comite, laetus (vel laeta) adeat« pag. 120).¹

De Exsequiis ac de Officio Defunctorum. — 20. Quoties occurrat mutatio sive numeri, sive generis, aut alia quaecumque semper indicatur, tum quoad Exsequias (Tit. VI. c. 3. n. 2. pag. 136.

¹ Hae additiones inductae sunt etiam in novissimis Breviariis.

in nota; n. 5. pag. 140. n. 10. pag. 144), tum quoad Orationes pro episcopo, pro cardinali, pro sacerdote, pro patre et matre (Tit. cit. c. 4. pag. 157 et seq.).

21. Nihil est immutandum in Oratione »Non intres«, etiamsi pro pluribus aut pro foemina dicatur (Tit. cit., c. 3. n. 2. pag. 136. in nota; n. 7. pag. 141).

22. In Officio Defunctorum per annum tres Orationes dicuntur (Tit. cit. c. 4. pag. 160), et hae sunt eadem ac illae, quae habentur in Missis quotidianis Defunctorum.

23. Ubi agatur de Presbytero vel Diacono Cardinali defuncto, quoad Orationem triplex ponitur distinctio, nempe si in Ordine Episcopatus, vel in Ordine Presbyteratus, vel in nullo horum fuerit constitutus (l. c. pag. 158).

24. Omnes Orationes in Exsequiis cantantur in tono feriali, id est recto tono, vel in altero tono feriali ad libitum (ibid. n. 5. pag. 140. in nota).

25. Conclusio longa Orationum pro Defunctis adhibetur tantummodo in Missa et Officio, extra vero semper brevis (l. c.).

26. *Ÿ. Ÿ.* »Requiem aeternam« etc. et »Requiescant« etc. post Orationem in Officio dicuntur semper numero plurali (Tit. cit., c. 4. pag. 160).

27. Officium Defunctorum dicitur ritu duplici, hoc est duplicantur in eo Antiphonae, in die depositionis, in die post acceptum mortis nuntium, et tertio, septimo, trigesimo et anniversario, etiam late sumpto, et quoties illud solemniter celebratur (Tit. cit., c. 4. pag. 149).

28. Invitatorium dicitur semper in Officio Defunctorum, quando persolvitur cum tribus Nocturnis, etiam sub ritu semiduplici, aut cum unico quidem Nocturno, sed sub ritu duplici. In reliquis vero casibus omittitur¹ (l. c., pag. 160).

29. Si unum tantum Nocturnum dici velit, in die depositionis semper primum Nocturnum dicatur, extra hunc diem dicatur primus Domi-

¹ Cfr. S. R. C. 9 Maii 1739, n. 2344 ad 2.

nica, Feria II. et V.; secundus Feria III. et VI.; tertius Feria IV. et Sabbato¹ (l. c., pag. 161).

30. Psalmi »Lauda, anima mea«, in fine Vesperarum, et »De profundis« in fine Laudum non dicuntur in die obitus seu depositionis Defuncti, neque quandocumque Officium ritu duplici recitatur² (l. c., pag. 156 et 199).

31. Antiphona secunda ad Vesperas deinceps est: »Heu me! quia incolatus meus prolongatus est« (l. c., pag. 150).

32. Ex Laudibus sublatis sunt Psalmi »Deus misereatur (n. 66), Laudate Dominum de coelis (n. 148) et Cantate Domino (n. 149)«.

33. Quoties Officium Defunctorum immediate non sequatur vel delationem cadaveris ad Ecclesiam ac Responsorium »Subvenite«, vel Officium diei currentis, Vesperis praemittuntur »Pater« et »Ave« (l. c. pag. 149); Matutino autem praemittitur etiam »Credo«³ (l. c., pag. 160).

34. »Pater« et »Ave« praemittuntur etiam Laudibus, quando — in privata recitatione — separatae fuerint a Matutino⁴ (l. c., pag. 191).

35. Insuper si Matutinum, cum unico vel tribus Nocturnis, in privata recitatione a Laudibus separaretur, post ultimum Responsorium subiungitur: *Ÿ.* »Dominus vobiscum«. *R.* »Et cum spiritu tuo«. Deinde dicitur Oratio (seu Orationes) ut ad Vesperas, additis sequentibus: *Ÿ.* »Requiem aeternam dona eis, Domine«. *R.* »Et lux perpetua luceat eis«. *Ÿ.* »Requiescant in pace«. *R.* »Amen«⁵ (l. c.).

36. Sed in recitatione publica vel privata, si Laudes omnino omittantur, post ultimum Responsorium dicuntur Preces ut in Vesperis (l. c., pag. 172 et 191).⁶

(Dalje.)

¹ Cfr. S. R. C. 29. Julii 1888, n. 3631 ad 3, et 6. Febr. 1892, n. 3764 ad 5 et 6.

² Cfr. S. R. C. 9. Julii 1899, n. 4029 ad 3.

³ Cfr. S. R. C. 25. Oct. 1912.

⁴ Cfr. S. R. C. 24. Julii 1912.

⁵ Cfr. S. R. C. 24. Julii 1912.

⁶ Quae dicta sunt nn. 23, 27, 28, 29, 30, 32, 33, 34, 35, 36, ea omnia reperiuntur etiam in Breviariis novissimis.

Različne opazke.

Cesarske maše. Ker je rojstni dan našega presvetlega cesarja Karola I. dne 17. avgusta in godovni dan 4. novembra, se bo v Avstriji ta dva dneva obhajala slovesna sv. maša v blagor našega vladarja. — Za rajnega cesarja Franca Jožefa I. blaženega spomina bo slovesna obletnica

na dan njegove smrti dne 21. novembra vsakega leta; odpadeta pa sv. maši na njegov rojstni in godovni dan 18. avgusta in 4. oktobra. Istotako izostane odslej obletnica za rajnega cesarja Ferdinanda I. dne 28. junija. — Cesarica Cita obhaja svoj rojstni dan 9. maja in godovni dan 27. aprila.

Povišaní davek in fasije. Ker je vsled 80% doklade k zemljiškemu davku marsikateri duhovnik od 1. januarja 1916 dalje plačeval več davka, kakor mu je v fasiji preračunjeno, je c. kr. dežel. vlada za Kranjsko z dopisom z dne 4. aprila 1917, št. 9327, semkaj sporočila, da se bo ta davek dotičnim povrnil, in sicer za čas od 1. januarja 1916 do 31. marca 1917 pri nakazilih 1. aprila 1917. Vsled tega ni treba predlagati fasij v readjustiranje. Nadarbinarji, ki imajo višje krajevne dohodke, kakor znaša kongrua, ne dobe povračila, ako slučajno povišani davek ne presega dotičnega višjega dohodka.

Kranjski patriotični vojni znaki, ki so bili priporočeni v »Škof. Listu«, 1917, str. 40, bi se najlažje spečali, ako bi jih krajni šolski sveti naročali kot dar pridnim učencem. S tem bi se koristilo vojnim dobrodelnim namenom, učenci bi pa bili nenavadno razveseljeni in odlikovani. Zato se opozarjajo na ta predlog vsi čč. gg. duhovniki, zlasti pa predsedniki krajnih šolskih svetov.

Položnice so župnim uradom na razpolago, ako se zanje oglase.

Pri pošiljativah denarnih zneskov naj se vselej pripiše namen pošiljatve: pri položnicah na oddelku, kjer je zapisano »položnica« (ne, kjer je zapisano spremnica), pri poštnih nakaznicah pa na prvi strani odrezka, ne na naslovnem oddelku, ki ga prejemnik ne dobi. Kdor pa več sporoča, naj se posluži uradne dopisnice ali uradnega pisma. Ker pisarna ne more uganiti, v kak namen se denar pošilja, naj se ta opomin nikar ne prezre.

Praprotnne korenine piča za svinje. C. in kr. 5. armadno poveljstvo, v. p. 508, 28. febr. 1917, št. 8943, priporoča, da se izrabijo praprotnne korenine za svinjsko pičo. Sporoča namreč, da se te korenine že dalj časa uporabljajo v ta namen v Bosni, Hercegovini in zadnji čas tudi v Nemčiji. Hranilna moč presega celo krompir in repo. Uporabljive so praprotnne korenine le, če se izkopljejo pred koncem aprila in potem na zračnem kraju posuše. Vojna oblast kupuje dobro posušene praprotnne korenine po 15 K 100 kg na odjemalni postaji.

Mašno vino. V smislu dopisa c. in kr. 5. armadnega poveljstva z dne 22. februarja 1917, št. 8057, se sporoča čč. cerkvenim predstojništvom, da se vipavsko vino ne more več izvažati, zato naj se mašno vino drugod naroča, n. pr. na Dolenskem in Štajerskem.

Izknjižne pobotnice naj bodo vselej, kadar se ordinariatu predlagajo, popolnoma izdelane. Pazi naj se zlasti, da bo nekdanja konvencijska vrednost prav preračunjena. 100 gold. konv. veljave = 105 gold. avstr. veljave = 210 K. En goldinar k. v. je imel 60 krajcarjev, torej je 30 krajc. k. v. = $\frac{1}{2}$ gold. k. v. = $52\frac{1}{2}$ kr. avstr. veljave = 1.05 K. — Kratica za krone je črka K, ne pa kr, kar pomenja krajcarje. Treba je torej oboje natančno ločiti. — V starih zadolžnicah se omenja urbarijalna številka zemljišča. V izknjižnih pobotnicah se mora vselej vpisati sedanja parcelna številka. Če ni znana, se mora pri zemljiški knjigi vprašati.

60.

Slovstvo.

Vojska in mir, misli selskega modrijana. »Domoljubova« knjižnica. I. zvezek. Založila Katoliška bukvarna v Ljubljani. Str. 96. — Cena broš. knjigi 1 K 20 h.

Pisatelj presoja razna vojske se tičoča vprašanja z verskega stališča. Vsebina knjižice je razdeljena v tri poglavja, predgovor in sklep. Poglavja so naslovljena: Vojska in Bog. — Cerkev in država. — Blažen mir. Vsako poglavje obsega po sedem meditacij. Knjiga je pisana zanimivo, živahno, dramatično. Pisatelj pravi v posvečenju: Ko mislil sem, sem mislil na te, ko pisal sem, sem pisal za te, — o narod moj! Že sije zarja iz viharja. — Naprej! Za vero, dom, cesarja! Zdaj čas je tvoj!

Iz moje celice. M. Elizabetha, O. S. Urs.

Ljubljana 1916. Natisnila Katol. tiskarna. Založil uršulinski samostan v Ljubljani. Str. 168. Cena v platno vezani knjigi 3 K 80 v.

»Škofijski List« navadno ne naznanja pesmi; to pot pa mora napraviti izjemo. Pričujoča knjiga namreč nudi zbirko lepih globokoversko nadahnjenih pesmic. To spričujejo že naslovi posameznih vencev: V svitu večne luči. — Rosa mystica. — Med limbarji. — Kjer mirte cveto. O tem se prepričaj pri vsaki posamezni pesmi, odpri knjigo kjerkoli hočeš. To so glasovi po Bogu hrepeneče duše, ki globoko segajo v srce.

Slika cesarja Karla I. Vojaška zaščita pod najvišjim pokroviteljstvom Nj. c. in kr. Veličanstva cesarice Cite priporoča v nakup slike cesarja in Karla I. Čisti dobiček je namenjen

skladu vojaške zaščite (Kriegspatenschaft) za vdove in dojenčke. Slike stanejo: 1. v barvah 77×58 s pozlačenim okvirjem 86 K, 2. ista slika brez okvirja z omotom in poštnino 27 K, 3. helio-grafirana slika 67×52 z omotom in poštnino 10 K. Slike ima v zalogi Generalno zastopstvo Vojaške zaščite za Dalmacijo, Kranjsko, Trst in Primorsko v Zadru.

Ehrenbuch der österreichisch-ungarischen Wehrmacht: Die Ausgezeichneten im Weltkrieg. Herausgegeben vom k. u. k. Kriegsarchiv. Cena 30 kron.

Knjiga bo obsegala imenik vseh odlikovancev (900.000) ob tej vojni in se ne bo dobivala v knjigotrštvu. Naroča se le pri: Offizielle Vertriebsstelle, Wien I., Tuchlauben 8.

61.

Konkurzni razpis.

Razpisana je bila po okrožnici 4. aprila t. l. župnija Lom v kranjski dekaniji.

Zadnji rok za vlaganje prošenj je 16. maj t. l. Prošnje so nasloviti na kn. šk. ordinariat.

Razpis župnije Planina pri Vipavi se preklicuje.

62.

Škofijska kronika.

Cerkveno odlikovanje. Za kn. šk. duhovnega svetnika je bil imenovan g. Karol Čerin, spirital v uršulinskem samostanu v Škofji Loki.

Premeščeni so bili: g. Jožef Poje, kaplan v Žireh na Brezovico; g. Franc Učakar z Brezovice v Žiri, g. Anton Selan iz Poljan na Vrhniko.

Resigniral je prostovoljno na župnijo Lom g. župnik Jakob Ogrizek.

Promoviran je bil za dr. bogoslovja na dunajskem vseučilišču g. Gregor Žerjav.

Umrli je 10. aprila 1917 v Kranju g. duhovni svetnik in župnik v pokoju gosp. Valentin Aljančič. — Priporoča se čast. duhovščini v molitev.

Posvetba nove župne cerkve se je vršila v Mirni peči dne 15. aprila 1917. Potem se je delil zakrament sv. birme.

Višji redovi. Presvetli g. knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič je podelil subdijakonot Fr. Emanuelu Eichwalder, roj. v Zeltwegu na Štajerskem, sedaj v kapucinskem samostanu v Škofji Loki, dne 10. aprila v škofijski kapelici v Ljubljani. — Subdijakonot so prejeli dne

22. apr. 1917 v ljubljanski stolnici od presvetlega tržaškega škofa dr. Andreja Karlina gg.: Cerar Anton iz Doba; Hostnik Josip od Sv. Križa pri Litiji; Leiler Hubert iz Ribnice; Poderžaj Ciril iz Ljubljane; Fornasaro Fortunat iz Pirana; Soklič Josip z Bleda, vsi bogoslovci tržaške škofije. — Ambrožič Josip iz Ribnice; Dolinar Anton s Trate; Gostiša Vincenc iz Ajdovca; Gregorec Feliks iz Mengša; Hostnik Anton iz Šmartnega pri Litiji; Migič Jakob z Iga; Peček Alojzij z Roba, Pintar Ivan iz Stare Loke; Pirkovič Ivan iz Šent Jerneja, Pivek Ivan iz Idrije; Potočnik Ciril s Trate; Šuštar Franc iz Vodice; Terčelj Filip iz Šturij; Urh Anton iz Podlpe; Vilhar Ivan iz Cirknice; Volk Alojzij s Police; Zupanc Alojzij s Krke, Arh Josip iz Čemšenika; Belec Franc iz Št. Vida n. Lj.; Dovč Ivan z Ježice, Gornik Anton z Gore pri Sordražici; Morel Rafael iz Košane; Semič Ivan iz Šturij; Tomazin Matej iz Naklega; Vilfan Ivan iz Vodice, vsi bogoslovci ljubljanske škofije. Frančiškan Fr. Mihael Pribožič iz Rajhenburga in kapucin Fr. Ferdinand Kröpl iz Gradca. — **Dijakonot** je prejel kapucin Fr. Emanuel Eichwalder iz Zeltwega.

Knezoškofijski ordinariat v Ljubljani, dne 26. aprila 1917.

Vsebina: 50. Novo navodilo za „Promemoria“. — 51. Kolkovna prostost matičnih izpiskov. — 52. Kolkovna prostost družinskih pol za vojaške vdove in sirote. — 53. Poljsko delo. — 54. Nedeljsko delo. — 55. Oddaja žita v zavodu za promet z žitom. — 56. Vinkuliranje zadolžnic V. vojnega posojila. — 57. Olivno olje za razsvetljavo. — 58. De novissima Ritualis Romani typica editione. — 59. Različne opazke. — 60. Slostvo. — 61. Konkurzni razpis. 62. Škofijska kronika.